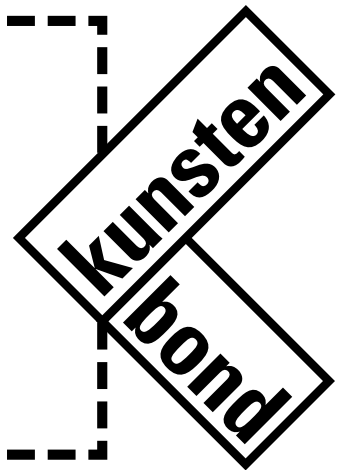

Van: Kunstenbond en De Creatieve Coalitie
Betreft: Inbreng consultatie AMvB VBAR

13 oktober 2025

Onze reactie

De arbeidsmarktproblemen in de culturele en creatieve sector worden gekenmerkt door structurele onderbetaling en gebrek aan werkzekerheid.¹

Van de voorstellen in de wet VBAR biedt uitsluitend het onderdeel omkering van het rechtsvermoeden bij een laag tarief op korte termijn een concrete verbetering, door het te verwachten opwaartse tarieffeffect voor de laagste inkomensgroepen.

Ten aanzien van de AMvB plaatsen wij kanttekeningen. Het voorstel streeft naar duidelijkheid met twee hoofdelementen wetende Werknemerschap (W) en Zelfstandigheid (Z), elk met vijf indicaties. Deze structuur roept echter vragen op: hoe verhoudt deze lijst zich tot de bestaande jurisprudentie, waarin juist de samenhang van feiten en omstandigheden bepalend is? Dreigt de praktijk niet te verzanden in het afvinken van 2x5 criteria, zonder dat dit echte rechtszekerheid biedt? Belangrijk is bovendien te verhelderen dat artistieke of redactionele aanwijzingen, voortvloeiend uit creatieve samenwerking, niet mogen worden uitgelegd als gezagsuitoefening in de zin van de wet.

Daarnaast signaleren wij met zorg een groeiende praktijk waarin opdrachtgevers in hun contracten fiscale of civielrechtelijke risico's bij schijnzelfstandigheid doorschuiven naar de zzp'er. Dergelijke bedingen zijn veelal in strijd met artikel 32 Wfsv (het verbaalsverbod voor werknemerspremies) en kunnen in strijd zijn met de redelijkheid en billijkheid wanneer boetes of naheffingen worden verhaald op zelfstandigen die geen invloed hadden op de overtreding. Wij verzoeken de regering dit expliciet te verhelderen in de toelichting en de handhaving te richten op de partij die feitelijk gezag uitoefent. Eveneens problematisch, met betrekking tot de handhaving, is dat wij zien dat er misbruik wordt gemaakt van

¹ Een vijfde van alle werkenden in de sector heeft een persoonlijk inkomen van minder dan 20.000 euro en bijna 50% van alle werkenden heeft geen vaste baan. Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2025/monitor-kunstenaars-en-andere-werkenden-met-een-creatief-beroep-editie-2025>

verloningsconstructies. In onze sector worden opdrachtovereenkomsten afgedwongen waarbij geen factuur meer mag worden verstuurd, loonheffing wordt ingehouden op grond van een fictieve dienstbetrekking en het aangaan van een arbeidsovereenkomst bewust wordt vermeden.

Het vierjaarlijkse publieke cofinancieringskader van cultuur en het vijfjaarlijkse kader van de publieke omroep grijpen direct in op werk- en inkomenszekerheid. De kosten van arbeidsmarkttransities zijn hierin niet voorzien en worden feitelijk afgewenteld op werkenden en publiek. In een sector met veel zelfstandigen en flexibele arbeid is de impact onevenredig groot. Dat vraagt om aanvullend flankerend beleid en budget.²

Ons advies

- Voer de omkering van het rechtsvermoeden bij laag tarief zo snel mogelijk in;
- Neem meer tijd om te bezien hoe de VBAR zich verhoudt tot andere wetsvoorstellen (zoals de Zelfstandigenwet, de Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen en de hervorming van de arbeidsmarkt) en voer hierover een brede sociale dialoog;³
- Ontwikkel parallel flankerend beleid om de onevenredige impact van nieuwe arbeidsmarktwetgeving op de culturele en creatieve sector te compenseren én borg de stem van vertegenwoordigers van zzp'ers uit de culturele en creatieve sector aan de beleidstafel.

Kortom, de bestaanszekerheid moet worden vergroot. De inkomens en tarieven zijn in onze sector laag: 19% van alle kunstenaars en andere werkenden met een creatief beroep verdient minder dan het minimumloon (zonder bruto-bruto opslag).⁴ Uurtarieven onder het voorgestelde minimum komen geregeld voor. De voorgestelde indexatie van het minimum is daarom positief, maar indexatie is geen vanzelfsprekend gegeven (ook niet voor subsidieverstrekkers) wat de positie van werkenden opnieuw onder druk zet.⁵

² Eerder pleitten Kunstenbond en Creatieve Coalitie voor een impacttoets, zie onze inbreng bij consultatie wetsvoorstel VBAR van 10 november 2023 en [onze position paper zzp](#) van 11 september 2024.

³ Onze bezwaren tegen de Baz zijn ook met de rente voorstellen voor aanpassingen nog niet opgelost. Zie <https://www.decreatievecoalitie.nl/nieuws/twee-op-de-drie-zzpers-willen-alternatieve-wachttijd-aov>.

⁴ Zie ook eerste noot, CBS-monitor. 19% verdient minder

⁵ Zie bijvoorbeeld <https://www.kunsten92.nl/update-taskforce-indexatie-en-compensatie-door-gemeenten-blijft-achter/>